

*Личова Т. Ю., аспірантка,  
Глухівський національний педагогічний університет  
імені Олександра Довженка*

## **ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ З АГРОІНЖЕНЕРІЇ**

Освіта відіграє важливу роль у підготовці кваліфікованих кадрів аграрного виробництва. Ринок праці висуває високі вимоги до випускників агроінженерів. Агрофірми шукають високо кваліфікованих спеціалістів, з креативним та логічним мисленням, які здатні приймати швидко рішення, адаптуватись до реалій життя, бути конкурентоспроможними. У підготовці агроінженерів діджиталізація є актуальним питанням. Прогрес у світі інноваційних технологій не стоїть на місці, на допомогу сільському господарству приходять ПС технології та GPS, супутникові знімки, дрони, датчики, агроботи. Діджиталізація освіти є однією із ключових проявів віртуалізації суспільства, основою якої є цифрова передача інформації, що сприяє підвищенню ефективності економіки та поліпшенню якості життя (Digital Technologies in Education). Невід'ємною частиною сучасного світу є інформаційні та комунікаційні технології, які породжують значні зміни у всіх сферах суспільного життя та впливають на подальше економічне зростання і розвиток нашого суспільства.

Поняттям діджиталізації займаються ряд вітчизняних та закордонних вчених. Проблеми діджиталізації сучасного освітнього простору знайшли своє відображення у науковому доробку В.Бикова, О. Гусевої, Н.Коваленка, С.Легомінової, Л.Лігоненка, Т. Момота, Р.Олексенка, О.Пінчука, С.Сисоєвої, С.Туль, S. Bader, N. Bakhmat, M. Järvis, та інших. Науковці наголошують, що діджиталізація освіти для розширення їх кругозору знань здобувачів освіти та науково- педагогічних працівників передбачає використання ними різноманітних Інтернет- технологій. Продуктивне використання digital-технологій, залучення здобувачів освіти до самостійного пошуку, відбору інформації, участь у проектній діяльності формують у них компетентності XXI століття (Лабенко, О. В., Вакерич, М. М., & Усата, О. Ю., 2023).

Мета тези полягає в дослідженні необхідності діджиталізації освітнього процесу професійної підготовки майбутніх бакалаврів з агроінженерії в умовах сьогодення.

Діджиталізація, що являє собою переведення у цифровий формат інформаційного наповнення системи освіти і комунікацій, що існують у її межах, виступає основною формою перетворень, з позицій формування інформаційного суспільства і економіки знань, тобто відбувається цифрова трансформація та глобалізація освіти (Ромашко Т.П., 2021).

Цифрові технології передбачають доступність, мобільність, неоплатність, відсутність встановлення програм, використання в будь-якому місці знаходження. Таким чином, одним із вимог діджиталізації є готовність викладачів та здобувачів освіти до цифрової трансформації освітнього процесу.

Реалії сьогодення та трансформаційні процеси, які наразі дуже вплинули на освіту та професійну підготовку майбутніх бакалаврів з агроінженерії вимагають суттєвих змін у системі навчання. Наразі якісне та доступне викладання матеріалу майбутнім спеціалістам неможливе без використання цифрових технологій.

У підготовці майбутніх фахівців впроваджуємо інноваційні дидактичні засоби навчання, які базуються на використанні персональних комп'ютерів, охоплюють широке коло програмного забезпечення навчального призначення. Серед програмного забезпечення навчального призначення слід виділити: електронні навчальні курси, програмно-педагогічні засоби, електронний навчально-методичний комплекс, мережеві програми та контрольно-діагностичні системи (Ковальчук, В., & Подольська, І., 2018).

Види та призначення програмного забезпечення навчального призначення надані у Таблиця 1.

**Таблиця 1 – Види програмного забезпечення навчального призначення.**

Назва	Призначення
<b>Електронні навчальні курси</b>	Призначені для вивчення окремої дисципліни. Які включають в себе анімацію, посилання, ігри, ребуси, відео.
<b>Програмно-педагогічні засоби</b>	Сукупність навчальних програм. Включає в себе електронні підручник, лабораторний практикум, програми для графічного креслення та створювання 3D моделей, тести.
<b>Електронний навчально-методичний комплекс</b>	Поєднує в собі всі компоненти навчальної дисципліни. Сюди входять лекційні матеріали, робочий зошит практичних і лабораторних занять, тестовий контроль знань, завдання для самостійної роботи, література тощо.
<b>Мережеві програми</b>	Призначені для навчання здобувачів освіти. Представляє з себе комп'ютерну локальну мережу
<b>Контрольно-діагностичні системи</b>	Призначені для контролю знань здобувачів освіти, які базуються на комп'ютерних технологіях.

Можливість постійної взаємодії викладача і здобувача освіти за допомогою програмного забезпечення будь де і будь коли забезпечує безперервність навчального процесу. Це дає змогу опанувати навчальний матеріал незалежно від часу, місця знаходження і зайнятості. Такі можливості дають змогу переходу на дистанційне навчання.

Реалізація дистанційного навчання з новими можливостями цифрових технологій, являється головним питанням у плані діджиалізації освітнього процесу. Однією з головних переваг використання цифрових технологій в освітньому процесі та професійній підготовці майбутніх бакалаврів з агроінженерії є те, що викладач буде не тільки в стані контролювати прикладну ефективність освітнього процесу, але й швидкість опанування здобувачами викладеного матеріалу; кількість часу, який був витрачений на розв'язання будь-яких конкретних завдань; рівень розуміння нової інформації тощо, тоді, як традиційні методи контролю та оцінювання освітнього процесу дозволяють тільки «грубі» оцінки параметрів, наприклад, на підставі підсумкових оцінок. Перевагою для здобувачів освіти є те, що сучасні цифрові технології забезпечують можливість працювати над будь-яким проектом у групі, обмінюватися думками й ідеями (Pearce Nick, Weller Martin, Scanlon Eileen & Kinsley Sam, 2011).

Впровадження інноваційних цифрових технологій в освітній процес та професійну підготовку майбутніх спеціалістів і розвиток нових педагогічних методів на їхній основі дадуть змогу не тільки змінити засоби викладання, але й середовище, у якому воно здійснюється; істотно прискорять передачу знань та накопиченого технологічного і соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої. Сучасні інноваційні цифрові технології, підвищують якість навчання, дозволяють здобувачам освіти швидше адаптуватися до навколишнього середовища і до соціальних змін. Активне впровадження інноваційних цифрових технологій в професійну освіту є важливим чинником створення системи освіти, відповідає вимогам інформаційного суспільства та процесу реформування традиційної системи освіти.

Наразі в сучасній системі освіти спостерігається криза креативності. На заняттях спостерігається все менше заохочення здобувачів до самостійного пізнання нового, до установлення об'єктивних зв'язків отриманих знань із навколишнім середовищем, до небажання використання свого творчого мислення та уяви для пошуків нестандартних, креативних відповідей на звичайні питання, замість стереотипних. Тому освітній процес для майбутніх спеціалістів та їх професійна підготовка повинна базуватися не тільки на передачі

знань, а й на розвитку творчості, інновації та креативності мислення, а не на повторенні зачитаних текстів та завчених фактів, які призводять до механічних відповідей на тестові завдання тощо.

Діджиталізація освіти наразі має низку позитивних прогнозів, але незважаючи на переваги існують проблеми і ризики, що заважають успішності її реалізації:

1. Збільшення соціальної нерівності в суспільстві, оскільки її плоди не можуть бути доступними всім однаково.

Цифрові технології та їх реальність вимагають певних знань, професійних умінь та навичок, щоб взаємодіяти з реаліями цифрового середовища, а також наявність матеріальних засобів.

2. Дистанційне навчання не дає практичних умінь та навичок.

Деякі спеціальності, такі як «Інформаційні технології», які пов'язані насамперед з мовою програмування, можуть вільно навчатися за комп'ютером. Але для спеціальності «Агроінженерія» немає можливості та способів набути практичних навичок онлайн, хоча для них цей аспект є дуже важливим. Цей фактор є проблемою для більшості спеціальностей.

3. Значний вплив на зниження креативності, тобто діджиталізація освіти провокує інтелектуальний колапс.

Значна кількість здобувачів освіти замінює свій інтелектуальний пошук на фрагменти вичитаних з інтернету готових рішень тих чи інших питань, живучі ілюзіями, що наявність гаджетів в їх кишнях – це і є їхнє знання.

З вище сказаного ми можемо зробити висновки, що освіта крім професійної підготовки повинна прививати моральні цінності, розкривати їх значимість та зміст.

У якості основних ризиків діджиталізації освіти слід виділити ризики:

- використання не достатньо вивчених технологій, коли опанування здобувачами одних можливостей витісняє інші більш важливі можливості освіти й розвитку;

- пов'язані з втратою внаслідок використання електронних версій освітніх програм навичок письмової фіксації основних ідей пропонованого матеріалу, і, як наслідок, погіршення здатності до його запам'ятовування й переосмислення;

- погіршення здатності сприймати більші обсяги інформації внаслідок «дайджест-манії»;

- розвитку в здобувачів так званої екранної залежності;

- пов'язані зі здоров'ям;

- можливого скорочення розумових здібностей, які ряд фахівців інтерпретують як «розвиток цифрового слабоумства»;
- витиснення живого спілкування як комунікації, яка в багатьох випадках має суттєво більшу релевантність як для здобувачів, так і для педагогів, ніж електронні технології навчання;
- створювані кіберзлочинністю
- маніпулювання інформацією,
- системних збоїв; (Ромашко Т.П., 2021).

Освіта в умовах сьогодення повинна бути більш гнучкою та доступною, швидко реагувати на постійні виклики, які підносить сучасне життя. Тому діджиталізація освітнього процесу професійної підготовки майбутніх бакалаврів з агроінженерії є актуальною. З урахуванням швидких темпів у розвитку інноваційних технологій у сільському господарстві де на допомогу приходять ІС технології та GPS, супутникові знімки, дрони, датчики, агроботи підготовка агроінженерів повинна набирати нових обертів в освіті. Використання цифрових інструментів надає змогу розвинути у здобувача освіти ряд професійних компетентностей необхідних в подальшому працевлаштуванні. Конкурентоспроможність, креативізм, логічне мислення, творчий підхід і комунікабельність це ті якості, які хочуть бачити роботодавці у майбутніх спеціалістах.

Діджиталізація освітнього процесу не повинна стояти на місці. З кожним роком інноваційні технології удосконалюються тому, як викладачам так і здобувачам освіти потрібно стежити за новими трансформаціями цифровізації.

### **Список використаних джерел:**

1. Digital Technologies in Education. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/digitaleducation-policies>
2. Лабенко, О. В., Вакерич, М. М., & Усата, О. Ю. (2023). Діджиталізація та диверсифікація сучасного освітнього простору. Академічні візії, (15). вилучено із <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/100>
3. Ромашко, Т.П. (2021) Діджиталізація освіти: переваги та ризики впровадження. Програма 52-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів «Модернізація освітньої діяльності та проблеми управління якістю підготовки фахівців в умовах діджиталізації». м. Полтава : ПДАА, 18-21

4. Ковальчук, В., & Подольська, І. (2018). Застосування цифрової педагогіки в підготовці майбутніх фахівців сфери підприємництва. Молодий вчений, 5 (57), 523-526. вилучено із <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/45694>.

5. Pearce Nick, Weller Martin, Scanlon Eileen & Kinsley Sam (2011). Digital scholarship considered: how new technologies could transform academic work . Durham Research Online,. V 16, No1. 72-80. вилучено із <https://journals.uregina.ca/ineducation/issue/view/10>